

Б.В. Магомедов, С.В. Діденко

МОГИЛЬНИК ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ БІЛЯ с. ЛЕГЕДЗИНЕ НА ЧЕРКАЩИНІ. РОЗКОПКИ 2008—2009 рр.

During 2008 and 2009 seasons 26 graves (15 cremations and 11 inhumations) of Chernyakhivska culture were discovered at the burial ground near Lehedzyne village in Cherkasy Oblast. In tombs and in the cultural layer there were found mostly local wheel-made pottery, one handmade and one imported dishes, and also combs, fibulae, buckles, tweezers, knives, beads, and pendants made of bronze, iron, silver, gold and leather. The materials are dated by the 4th c.

Протягом двох сезонів Черняхівський загін у складі Трипільської експедиції Інституту археології НАН України досліджував могильник на околиці с. Легедзине Тальнівського р-ну Черкаської обл. На площі 128 м² виявлено 26 поховань (15 кремацій і 11 інгумацій).

Поховання з кремаціями залягали на глибині від 0,32 до 0,68 м. 11 здійснено в ямах без урн, в одному рештки були накриті мискою. У чотирьох похованнях за урни правили горщики або їхні нижні частини. У кремаціях, окрім кальцинованих кісток, траплялися перегорілі в

поховальному вогнищі уламки глиняного посуду, фрагменти рогових гребенів, прясельця, зливки скла та ін.

Поховання-інгумації здійснені на глибині від 0,75 до 1,95 м. Контури могили вдалося прослідкувати лише в тих випадках, коли її глибина сягала більше ніж 1,2 м. Більшість поховань здійснені в простих ямах, одне — в ямі з підбоем. У восьми похованнях скелети лежали головою на північ, у трьох — на захід. Тільки один скелет зберігся у повному анатомічному порядку. Решта скелетів була різною мірою поруйнована. Деякі поховання не містили речей (або ж речі були вилучені при руйнуванні могил). В решті знайдено деталі костюма, прикраси, особисті речі і посуд для ритуальної їжі.

Багато знахідок виявлено також у культурному шарі могильника. Це, зокрема, 7834 уламки посуду позньоримського часу. Практично всі

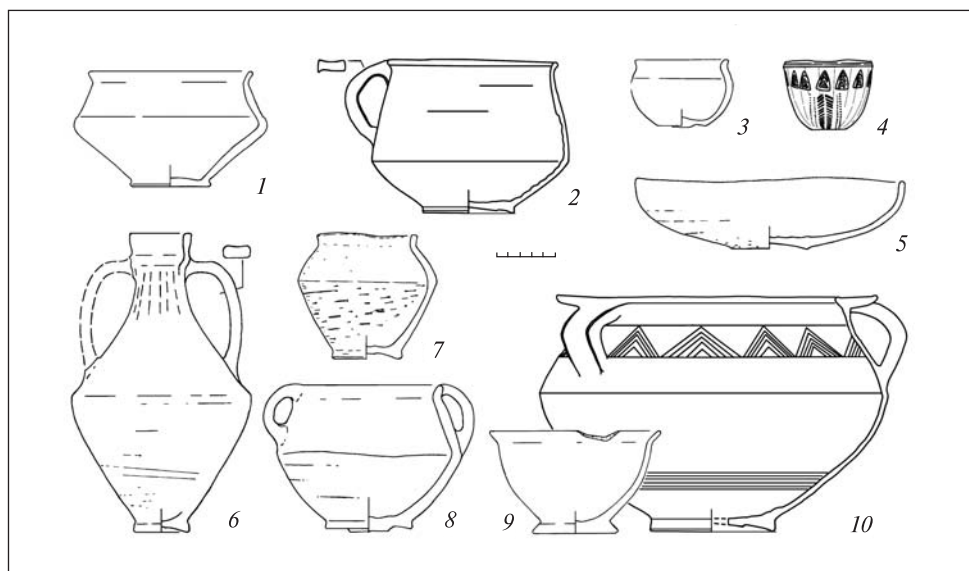

Рис. 1. Легедзине, посуд з могильника

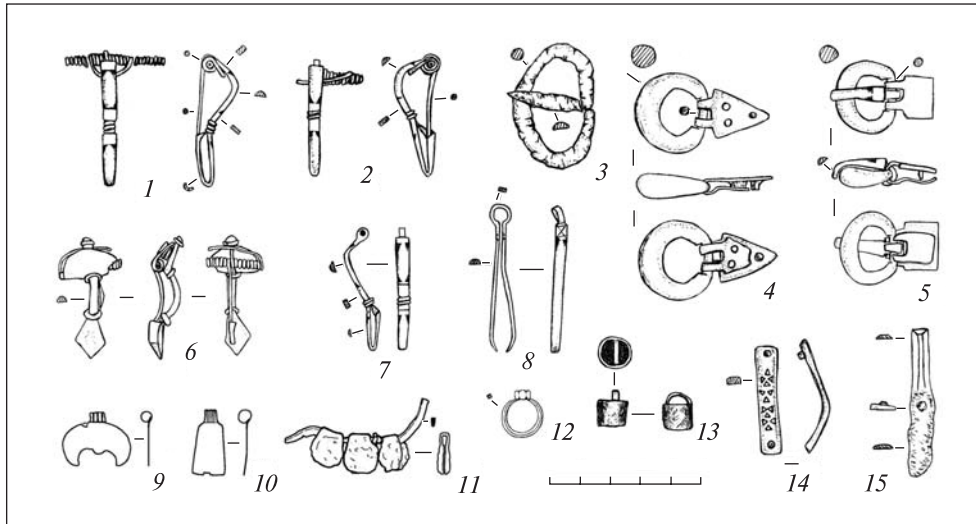

Рис. 2. Металеві речі з поховань

вони обгорілі. З цієї кількості гончарного столового посуду 6367 фрагментів (81,3 %), гончарного кухонного — 1444 (18,4 %), ліпного — 20 (0,3 %). Три фрагменти належать імпортній кераміці: один уламок горла червоноглиняного глека і два фрагменти ручок від світлоглиняних гераклейських амфор типу F, за Д.Б. Шеловим (IV ст.). Більшість цілих посудин походить із поховань з інгумаціями і значно менше — з кремаційних. Вони належать переважно до звичних типів черняхівської кераміки. Унікальною є сіроглиняна амфора (рис. 1, б) — місцеве наслідування гераклейських амфор. До рідкісних типів відносяться дворучна ваза (рис. 1, 8) і півсферична миска з «кухонного» тіста (рис. 1, 9). Єдиною цілою ліпною посудиною є миска, яка перекривала тілоспалення 12 (рис. 1, л). Незвичною знахідкою для могильника лісостепо-

вої смуги є імпортна миска зі слідами червоного лаку (рис. 1, 5).

У похованнях і в шарі могильника знайдено сім двочленних підв'язних фібул і одна пластинчаста, декілька бронзових і залізних пряжок, дві залізні відерцеподібні підвіски і одна золота підвіска у вигляді кільця (рис. 2, 1—7, 12, 13). У похованні 16 (тілопокладення) знайдено дев'ять підвісок: три срібні лунниці, три срібні прямокутні і три шкіряні круглі підвіски (рис. 2, 9—11). З цього ж поховання походить 18 сердолікових і дві перламутрові намистини. У інших похованнях і в шарі знайдено сердолікові, скляні та одна коралова намистина. На могильнику знайдено також три рогових і один залізний гребінь, бронзові пінцети (рис. 2, 8), керамічні прясельця, залізні ножі. Могильник можна датувати IV ст.

